● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

Slovenščina v javnosti

V Portorožu je bil 14. in 15. maja posvet o slovenščini v javnosti. Udeležili so se ga predstavniki družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, zavodov, združenj, društev in organizacij.

Posvetovanje je pozdravil Mitja Ribičič, uvodna referata pa sta imela Breda Pogorelec in Beno Zupančič. Nato se je v dveh dneh zvrstilo približno štirideset referatov z vseh področij življenja in dela v slovenskem prostoru (televizija, umetnost, poročila zamejskih Slovencev, novinarstvo, znanost, armadno področje itd.)

Posvetovanje je rezultat novih spoznanj o današnjem slovenskem jeziku in zanimanja naših ljudi za jezikovno problematiko. Zaskrbljenosti za lepoto, včasih celo za razumljivost slovenščine v javnosti ne smemo iskati le v zunanji ogroženosti, marveč dostikrat tudi v svoji zanikrnosti. Zato velja širšo družbeno dejavnost pa sleherno delovno ali drugo skupnost spodbujati, da bo začutila jezikovno problematiko kot svojo.

Bodoče organizirano delo (jezikovni odbori v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, gospodarskih združenjih itd.) naj bi spodbujalo naše delovne ljudi in občane k pravilnemu, sproščenemu govoru in pisanju, saj je jezik izraz naše kulture in družbene zavesti. Skrbeti moramo torej za pravilnost, lepoto in idejno zasnovanost jezika, za jezik, osvobojen razlik, ki so jih ustvarile družbene formacije prejšnjih rodov.

NEVENKA D.

Učenci glasbene šole — oddelka v Polju so v torek, 22. maja v kulturnem domu v Vevčah prisrčno proslavili dan mladosti. Vse nastopajoče so številni poslušalci nagradili z odobravajočim ploskanjem. Še prav posebno je navdušil otroški zbor glasbene šole, ki je pel pod vodstvom Aste Baus in ob spremljavi papirniškega pihalnega orkestra. (Slika in besedilo DUŠAN JEŽ)

V SPOMIN

Franceta Brajerja ni več

Mnogo prezgodaj te je neizprosna smrt iztrgala iz naše sredine. Tvoje delo se ni nikdar ustavilo, bil si neumoren politični, gospodarski delavec in aktivist. Že leta 1941 si spoznal le eno pot: pot organiziranega in oboroženega odpora proti okupatorju. Že spomladi leta 1941 si bil med ustanovitelji vaškega odbora OF. Tvoja pripadnost ni ostala skrita okupatorju. Bil si interniran v italijanska in pozneje v nemška taborišča. Vse to te ni zlomilo, kljub grozotam, ki si jih prestal. Takoj po osvoboditvi so ti bile zaupane odgovorne dolžnosti poveljnika narodne zaščite, prvega tajnika NOO, prvega predsednika KLO, sekretarja partije. Vse dolžnosti si opravljal uspešno in vselej visoko cenil sodelovanje vseh vaščanov.

Tvojih uspehov in prizadevanj je nič koliko: pričetek in gradnja zadružnega doma, asfaltiranje vaških cest in poti, gradnja novega gasilskega doma — za kar te je Gasilsko društvo proglasilo za častnega člana — in še bi lahko naštevali. Ogromen je bil tudi tvoj delež pri gradnji ljudske oblasti in socialističnih samoupravnih odnosov v krajevni skupnosti; bil si njen prvi predsednik, od vsega začetka pa si bil predsednik borčevske organizacije — vse dotlej, dokler te ni strla bolezen.

Dragi Franci!

Mnogo bi še lahko povedali o tvojem političnem delu in najbrž ne bi mogli nikoli vsega dovolj ovrednotiti. Lahko pa rečemo: bil si pravi sin slovenskega ljudstva, rastel in živel si z delavskim razredom. Težko je sprejeti, da te ni več med nami. Zapustil si svoje najdražje in svoje tovariše.

Za vse, kar si storil za napredek vasi in za socializem, Ti gre naša iskrena in globoka zahvala z obljubo, da bo Tvoj lik delavca-komunista ostal trajno med nami.

DPO BIZOVIK

Franciju Bolti v slovo

Boleče je odjeknila vest o smrti našega dragega tovariša Francija med tvojimi prijatelji in krajani naše KS Šmartno. Še posebej je prizadela terenske delavce, ki smo te poznali in doživljali s teboj najtežje trenutke med NOB. Poznali smo te kot človeka, ki je bil z vsem svojim delom in zvestobo dragocen za delavski razred.

Zahrbtna bolezen te je iztrgala iz naših vrst in med nami je nastala praznina.

Komaj petnajstletni fant si se že vključil v NOB in delo na terenu. Bil si pogumen kurirček, obveščevalec in prijel si za vsako delo, ki je bilo potrebno. Ko so te aretirali domači izdajalci, nisi ob zaslišavanju in pretepanju izdal ničesar.

Spominjali se te bomo kot dobrega in iskrenega tovariša. Zahvaljujemo se ti za tvoje nesebično družbenopolitično delo po vojni, predvsem pa za požrtvovalno delo med vojno.

Tvojim sorodnikom, posebno ženi Nadi, izrekamo iskreno sožalje.

M. Z.

Socialistična kultura in SZDL

»Uresničevanje socialistično pojmovane kulture pomeni boj za poglabljanje in širitev socialističnih samoupravnih odnosov, torej boj za krepitev družbenega položaja vsakega delavca, tako tistega pri stroju, kot tistega v laboratoriju ali v šoli. Pomeni bogatitev ustvarjalne moči delovnih ljudi in njihove proizvodne aktivnosti, pomeni bogatitev prostega časa delovnega človeka in ne na koncu — pomeni razvoj marksizma kot misli in gibala naše družbe.« Tako je rekel Franc Šetinc na lanski razširjeni seji sveta za kulturo pri predsedstvu RK SZDL. Na tej seji so razpravljali o nalogah SZDL pri oblikovanju socialistične kulturne politike, predvsem z vidika spoznanj in izhodišč kongresov ZKJ in ZKS.

Akcija ZK ČLOVEK, DELO, KULTURA je bila pobudnik nadaljnjih prizadevanj družbenopolitičnih organizacij na kulturnem področju. Seveda je tudi SZDL pri svojem delu posvečala pozornost načrtovanju in izvajanju kulturne politike, vendar je bila ta premajhna, kajti samoupravna socialistična kultura postaja vse bolj neločljivi del našega vsakodnevnega dela in življenja. Zato je pomembno, da učinkovito zaživijo sveti za kulturo na vseh ravneh organiziranosti SZDL. V njih naj enakopravno sodelujejo vsi tisti, ki lahko kakorkoli prispevajo k oblikovanju kulturne dejavnosti. Da postaja naša kultura res sestavni del samoupravnega in proizvodnega procesa, se kaže v medsebojnih odnosih med ljudmi, v humanizaciji delovnih razmer, v oblikovanju delovnega mesta in okolja, pa tudi v tem, da so delovni ljudje in občani seznanjeni z dosežki na tem področju.

Skrb za kulturno vzgojo v najširšem pomenu besede je sestavni del delovnega načrta SZDL. V ta okvir sodijo tudi prizadevanja za hitrejše oblikovanje samoupravnih sporazumov s področja kulturnih dejavnosti ter sprejem novih oziroma dopolnitev veljavnih zakonov in sicer v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu.

Za dvig jezikovne kulture v naši družbi sta RK SZDL in slavistično društvo Slovenije organizirala posvet o slovenščini v javni rabi.

V akciji za izboljšanje družbenega in ekonomskega položaja knjige naj bi sveti za kulturo ugotovili položaj knjige na svojem območju in na podlagi ugotovitev pripravili svoj delovni načrt. Cilj akcije je, da bi dobra knjiga postala dostopna vsem delovnim ljudem in občanom.

Vzgoja mora vključevati vsa področja kulture in umetnosti, poudarek pa naj bo na sodobnih dogajanjih. Ob tem pa velja posvetiti pozornost tudi mestu in vlogi umetnosti v razvoju naše družbe.

Smisel celotnih prizadevanj na področju kulturne politike ni v tem, da bi ostal le pri analizah, ocenah in ugotovitvah. Na osnovi le-teh velja dosledno uresničevati delovne, razvojne načrte povsod tam, kjer človek živi in dela, to je v TOZD in KS, kulturnih društvih in skupinah, družbenopolitičnih organizacijah in drugje. Tako bodo lahko delovni ljudje in občani neposredno obravnavali tista kulturna področja, za katera menijo, da morajo prerasti v najširšo družbeno akcijo.

DAVAN

Še en uspeh

Na tekmovanju harmonikarjev iz vse Jugoslavije maja v Polju je Tomislav Mahorič dosegel izjemno lep uspeh. V B kategoriji si je z 91 točkami priigral 1. nagrado. Tomislav Mahorič se uči harmoniko 6. leto pri Majdi Hudelja na glasbeni šoli Moste-Polje. Naj še povemo, da je to že Tomijeva tretja prva nagrada v zadnjih treh letih.

D. J.

Prijetno presenečenje

Mladinski pevski zbor OŠ Ketteja in Murna je 18. maja koncertiral v dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda. Tudi za zahtevno zagrebško občinstvo je bil nastop tega zbora prijetno presenečenje. Skladbe renesanse, baroka, romantike, impresionizma in moderne so pevci interpretirali z velikim mladostnim žarom in polnokrvnostjo. »Že dolgo nisem slišal tako kvalitetnega mladinskega zbora,« je izjavil profesor zagrebške glasbene akademije.

»Mnenja navzočih strokovnjakov in poslušalcev so si bila edina v tem, da so se pevci in dirigent potrudili ter zahtevni program brezhibno izvedli. Želeti je, da bi tovrstno sodelovanje postalo trajno. Pohvala za izreden uspeh velja v polni meri tako mladim pevcem kot zborovdji Andreju Rupniku.« (Anton Bizovičar)

Rab

Razstava Ivana Bogovčiča

V drugi polovici maja je Jelovškova galerija z vso svojo privlačnostjo gostila slikarja, ki je originalen, rad dela, je talent. Akademski slikar Ivan Bogovčič je razstavljal dela, polna razumljivosti in domačnosti. Njegove roke so na platnu ali panel ploščah prikazale ljudi njegovega okolja, prijatelje in znance. Vse je uglasil na psiho portretiranca, katero neizrazito ozadje le še podkrepi. V Bogovčičevih oljih so jasna sporočila, karakteristične poteze, specifične note. Zdi se, kot da nima sloga, ki se hoče ponavljati. Vsaka njegova slika je polna novega, vse skupaj pa predstavlja melodijo, ki izveni domače in razumljivo, ki nas osvaja...

Ob odprtju razstave sta se velikemu številu obiskovalcev — ljubiteljem likovne umetnosti, predstavila s kulturnim programom mezzosopranistka Sabina Hajdarović in pianistka Marina Šikič.

ČG

Obvestilo

V četrtek, 31. maja je bila v Jelovškovi galeriji odprta razstava slikarja samouka Antona Repnika. V uvodnem kulturnem programu so nastopili učenci glasbene šole Moste.

Razstava bo odprta do 10. junija vsak dan od 15. do 18. ure, ob nedeljah tudi od 10. do 12. ure.

Vabljeni!

● PA ŠE ENA VEST

Likovna sekcija KUD Vide Pregarc je v domu za starejše občane v Šiški pripravila razstavo del svojih članov. Razstavljali so Janko Bešter, Danilo Jakovčič, Janez Milkovič, Janez Ošaben, Andrej Prah, Matjaž Rolih, Milka Turk in Martin Veleberi.

Ob odprtju razstave 28. maja so nastopili učenci glasbene šole Moste-Polje.

AM

VABILO

V četrtek 7. junija bo ob 19.30 v kulturnem domu na Vevčah prireditev NAŠI ZBORI, na kateri se bodo predstavili:

— mešani pevski zbor KUD Vide Pregarc
— moški pevski zbor PUGLED — Lipoglav
— mešani pevski zbor SVOBODA — Zalog
— mešani pevski zbor VEVČE
— mešani pevski zbor BIZOVIK
— oktet železniške tovorne postaje Moste
— oktet Julon

Ljubitelji petja — vabljeni!

Zveza kulturnih organizacij Ljubljana Moste-Polje

POSEBNO VABILO

Tiskarna ČCTP vas vabi v **ponedeljek, 31. maja** v **Petkovškovo** galerijo, kjer bo nastopilo kulturno **prometno** društvo Zarja **in ne bo** nastopil mešani pevski zbor Svoboda Zalog...

Približno takšnole bi lahko bilo vabilo, če bi ga sestavili iz napak, ki jih je različnim organizatorjem prireditev v maju zagodla zgoraj imenovana tiskarna. Naj pojasnimo: na vabilih in plakatih bi moralo pisati:

....21. maja.... (31. maja je bil četrtek)
....v *Jelovškovi galeriji*....
.....kulturno prosvetno društvo Zarja...
...mešani pevski zbor Svoboda Zalog (zbor bo nastopil na prireditvi NAŠI ZBORI 7. junija ob 19.30 na Vevčah, pa čeprav to ne piše na plakatih!)

Kiksarno Šolskega centra tiska in papirja prosimo, da piska na vabila — brez napak!

ČG

ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO

● VPLIV ZOBOZDRAVSTVENE PROSVETLJENOSTI STARŠEV NA STANJE ZOB NJIHOVIH OTROK

Zdravje je pravica in dolžnost nas vseh

Smo na pragu šolskih počitnic oz. letnih dopustov in kmalu se bo mednarodno leto otroka prevesilo v drugo polovico. Kako lepo bi bilo, ko bi vedno in povsod, ne le letos, obveljalo, da so otroci naša največja skrb in naše najžlahtnejše veselje! Marsikdo lahko ob tem ugovarja — mar se ne trudimo vsi in vsak po svojih najboljših močeh za dosego skupnega cilja zdravega mladega rodu?! Seveda, veliko je bilo že storjenega, vendar se zaradi premajhne vztrajnosti, kroničnega pomanjkanja časa, preutrujenosti in morda celo nezainteresiranosti le od časa do časa zavemo, da so mnoge nehigienske navade še globoko zakoreninjene med nami.

Zdravje je seštevek tega, kar prinese posameznik s seboj na svet in tega, kar z zdravim načinom življenja pridobi. Poznamo več neposrednih in posrednih načinov krepitve zdravja. Zdravstvena vzgojenost bi morala biti eden pomembnih pozitivnih dejavnikov pri dosegi optimalnega zdravja v danih razmerah. Ob vsem tem se vsiljuje vprašanje, kdaj je čas, da začnemo ukrepati. Vsekakor čimprej. Le sistematsko in vztrajno delo s tisto generacijo, ki še nima ustaljenih navad oziroma le-te šele pridobiva, je pogoj za dosego zaželenega cilja.

Res je, tempo življenja zahteva od nas veliko truda na več straneh hkrati. Neprespani in kronično utrujeni nehote zanemarjamo tisto, kar bi morali otrokom že zelo zgodaj vcepiti v meso in kri, tj. vzdrževanje osebne higiene, katere del je seveda tudi higiena zob in ustne votline. In prav starši bi naj bili svojim otrokom prvi učitelji, z zgledi bi jih morali motivirati in jim privzgojiti vsaj osnove zdravstvene kulture. Žalostno je, da se še najdejo otroci, ki na vprašanje, ali umivajo zobe, odgovarjajo:

»Danes sem jih umil, največkrat pa pozabim.«

»Mama ne pusti, ker teče kri.«

»Sem nehal, ker me je bolelo«.

»Umijem jih v soboto, ko se skopam.«

Nikakršnega opravičila tudi ni za starše, ki otroku v prvem razredu še niso kupili zobne ščetke.

Zobna gniloba je pač obolenje, ki pesti že prav vsakega izmed nas in ki se že s samo pravilno nego zob zmanjša tudi do 80 %, kot so ugotovili mnogi, ki so to dolgo in natančno preučevali. Pravilna in redna ustna higiena je torej naše najboljše orožje v boju z zobno gnilobo, ki na svojem uničujočem pohodu ne izbira žrtev — prav vsi smo njen cilj!

Ker me je zanimalo, kako vpliva zobozdravstvena prosvetljenost staršev na stanje zob njihovih otrok na terenu, kjer delam, in pri populaciji, za katero sem zadolžena, sem izdelala študijo, katere najzanimivejše podatke bi rada tudi podala. Vsaka raziskava je seveda brezplodna in le sama sebi namen, če rezultati niso objavljeni. Človek se uči vse življenje in zakaj nam ne bi bilo lepše, če nam je lahko!

Poudarim naj, da sem nalogo lahko izdelala le s pomočjo staršev in njihovih prvošolčkov ter tovarišic, ki so učile te otroke v poletnem semestru 1976. leta na OŠ Ketteja-Murna in v prvem razredu takratne podružnične šole na Hrušici. Za vsestransko sodelovanje bi se vsem naštetim na tem mestu še enkrat najtopleje zahvalila, saj se zavedam, da brez njihovega ljubeznivega sodelovanja in pomoči kljub najboljši volji in dobremu namenu ne bi bilo nič iz zastavljene naloge.

Za otroke prvih razredov sem se odločila zato, ker sem pri delu v ordinaciji ugotovila, da ima veliko otrok že v prvem razredu globoko gnile prve stalne kočnike, ker je to starost, ko bi si otroci že morali redno umivati zobe in ker domnevam, da starši posvečamo otrokom v prvih razredih relativno več pozornosti kot kasneje. Sestavljen in razmnožen je bil vprašalnik, na katerega so starši odgovarjali, otroci so bili natančno sistematsko pregledani in na podlagi dobljenih odgovorov oz. stanja zob je nastala omenjena naloga. O kopici zgovornih rezultatov pa v prihodnji številki.

TATJANA LESKOŠEK-DENIŠLIČ